

דף י' פליגי רב סמא ורבינא דלרבינא אם אינו בר חיובא יש שליח לדבר עבירה ולרב סמא אי בעל כרחיה עביד מחייב שולחו וא"כ בנידון דידן לא שייך הכלל של אין שליח לדבר עבירה, וממשיך שם, דבפרט שבדיני שמים ודאי מחייב שולחו כדאמרין במסכת קידושין דף מ"ג, עיי"ש.

היינו שמקשה איך שרף הקב"ה את הביהמ"ק, אבל בשיחה מקשה רק איך הרשה הקב"ה לנבוכדנאצר, ולכאורה צ"ב א) ע"ז הרי אין את האיסור של לא תעשון כן וכו'. ב) למה לא מקשה הרבי כמו שמקשה הנפש חיים.

ואולי י"ל דכיון דפשטות הכתובים בנביא הוא שנבוכדנאצר שרף את הביהמ"ק לכן לא הקשה הרבי כקושית הנפש חיים, ובביאור הקושיא י"ל, דאין כוונת כ"ק אדמו"ר להקשות דבזה שהרשה הקב"ה להחריב את הביהמ"ק, היה כביכול האיסור של לא תעשון כן וכו'. אלא הקושיא היא דמכיון שלהחריב את הביהמ"ק הוא איסור, והקב"ה מקיים כביכול מצוות התורה, וא"כ איך הרשה להחריב, הרי הפעולה היא פעולה של עבירה, וא"כ אם יכול למנוע החורבן צריך למנעו, וע"ז מוסיף עוד יותר שנבוכדנאצר שרף את הביהמ"ק בשליחותו של הקב"ה, וא"כ, אז בידי שמים אפילו בדבר עבירה ודאי שמחייב כביכול שולחו כדאיתא בקידושין. ובפרט שכאן אולי יש לומר שלא שייך הכלל של אין שליח לד"ע.

רשימות

נהנו מסעודתו של אותו רשע

הת' אפרים פ.

תלמיד בישיבה

/ב/

ברשימות חוברת ו' (פורים) כתב "ותרוייהו צריכי דהשתחו לצלם הרי עשו תשובה מיד ע"ז וכדאיתא (סנהדרין צ"ג). דאמרו לך ה' הצדקה ולנו גו' אבל כיון שאח"כ נהנו מסעודתו כו' ה"ז מגלה שחזרו לסורם או שלא היתה תשובה שלימה וכו' ואע"ג

דרכ בשושן נהנו י"ל דגילו מקצתן על כולם שחזרו לסורם או כו' ואע"ג דבשאר לא הוי אלא מח' רעה הרי בע"ז גם על מח' מענישין וכדאיתא קידושין (ל"ט: ושם).¹²³⁴⁵⁶⁷

והנה בהשקפה ראשונה אינו מובן מה שמקשה "ואע"ג דבשאר לא הוי אלא מח' . . . גם על מח' מענישין", דע"פ מה שמבאר בהמשך הענין שזה שנהנו מסעודתו גו' מגלה שלא עשו תשובה שלימה על החטא דהשתחואה לצלם, א"כ לכאורה מובן בפשטות דע"י שמקצת מישראל נהנו מהסעודה גילו על כל ישראל, שכולם חייבים על מעשה חטא שעשו בימי נבוכדנצר, כיון שלא עשו תשובה שלימה, ולמה הוצרך לזה שבעבודה זרה מענישין על מחשבה?¹²³⁴⁵⁶⁷

וי"ל, דהנה לעיל אומר ב' אופנים בהא דמצטרף השתחואתם לצלם עם זה דנהנו מסעודתו של אחשורוש לעונש מיתה (א) "בזה מגלה שחזרו לסורם או (ב) שלא היתה תשובה שלמה", ועפ"י י"ל דכשמקשה "ואע"ג דרכ בשושן נהנו" היינו שקשה למה נענשו ישראל שבכל העולם על זה שרק בשושן נהנו מסעודתו של אותו רשע, מקשה זה לב' האופנים דלעיל (שנהנו מסעודתו כו' "מגלה שחזרו לסורם או שלא היתה תשובה שלימה"), דבפועל לא כל ישראל נהנו א"כ למה נענשו? וע"ז מתרץ שגילוי מקצתם על כל ישראל, ואח"כ ממשיך להקשות "ואע"ג דבשאר לא הוי אלא מחשבה רעה כו'" מקשה זה רק לפי אופן הא' "דחזרו לסורם", דהיינו שעשו תשובה על המעשה דהשתחואה לצלם אלא שעכשיו חזרו לסורם ע"י שנהנו, ולכן קשה דבשאר בני"י שלא היו בשושן שעשו תשובה על המעשה שעשו קודם ועכשיו לא נהנו מסעודתו כו' למה נענשו גם הם וע"ז הוצרך לומר שנענשו על מחשבתן, אבל לפי אופן הב' (דמגלה שלא עשו תשובה שלימה) לא קשה כלל כנ"ל. ומסיימין בטוב.

פירוש הראב"ד על מסכת תמיד (גליון)

הת' זאב י.

תלמיד בישיבה

/ג/

בגליון ה' (תשס"ה) הביא הת' מ.מ.מ. מרשימת מנורה חוברת ב' ו"א, ששם מקשר הרבי את הראב"ד שכתב ההשגות על הרמב"ם עם פירוש הראב"ד על מסכת תמיד, והעיר ע"ז ממש"כ ר' זכרי' פראנקל בספרו דרכי המשנה, דהוכיח שם מצד כמה טעמים שפירוש הראב"ד על מסכת תמיד אינו לאותו הראב"ד שכתב ההשגות על הרמב"ם, ע"ש בארוכה.

ולהעיר שכבר קדמוהו גדולי האחרונים, שקבעו שהראב"ד שכתב את ההשגות על הרמב"ם אינו מחבר הספר פירוש הראב"ד על מסכת תמיד, ראה בספר יד המלך [להרה"ג ר' אלעזר סגל נכדו של הנודע ביהודה] הלכות ציצית פ"ג ה"ט עמוד ל"א וז"ל "ואנכי תמהני על קדושת גדולת תורתו של הראב"ד ז"ל חדא דלדעת עצמו דהשיג על רבינו בסוף הלכות כלאים ופוסק . . . למה לא הקשה איהו לנפשיה קושיותיו אלה . . . וכל שאר קושיותיו שהקשה על הרב מהיתר כלאים בציצית גם עליו בעצמו תשוב אם לא דנאמר דפירוש זה של מסכת תמיד אינו מאותו הראב"ד בעל ההשגות של רבינו והרבה מרבותינו הסכימו על זה דשם הכבוד הזה היה בכמה גדולי קדמונינו עכ"ל.

ברכת חכם הרזים

הת' נחמן פישמאן

תלמיד בישיבה

/ד/

הרמב"ם בהל' ברכות פ"י ה"א כתב, שאין מברכים ברכת חכם הרזים אלא על אוכלסא של ס' ריבוא מישראל כשהם בארץ ישראל. והכס"מ שם מביא דברי רבינו מנוח שמקורו של הרמב"ם לומר דהוא דוקא בא"י, הוא מהגמ' בברכות (נח, א) שכן זומא בירך כשראה אוכלסא בהר הבית, הרי דשם הי' בא"י. ומקשה עליו הכס"מ דא"כ נימא ג"כ דהוא דוקא בהר הבית. אלא ודאי דשם

מעשה שהי' כך הי' ואין להוכיח משם [וע"ש בהמשך דברי הכס"מ
שמביא מקור לדברי הרמב"ם ממק"א].

וברשימת מנורה חוברת י"ב בשוה"ג מתרץ כ"ק אדמו"ר
קושיתו עפמשי"כ הרמב"ם בפיה"מ דמ"ש שם שהי' ע"ג מעלה בהר
הבית קאי על בן זומא ולא על האוכלסא.

וצ"ב בזה, דלכאורה אפשר לומר דזה גופא הוא כוונת הכס"מ
להקשות דנימא דאין מברכים ברכת חכם הרזים אלא כשהמברך
עומד על הר הבית? וצ"ע.

[בדא"ג יש להעיר גם בזה שאומר כ"ק אדמו"ר שבהסיפור
בברכות הי' בן זומא ע"ג הר הבית, ומוכיח זה כו', דגם בהגמ'
חגיגה (טו, א) שמציין בהמשך השוה"ג שהי' ריב"ח עומד ע"ג
מעלה בהר הבית מדובר ג"כ ע"ד בן זומא (אלא ששם אינו מוכרח
שבן זומא עצמו עמד על הר הבית דיכול להיות שעמד למטה
וראהו לריב"ח שעמד על הר הבית)].

המשכן מכוון לעולם השפל, הגלגלים והמלאכים

הת' יוסף גאנזבורג

תלמיד בישיבה

/ה/

ברשימת מנורה חוברת י"ג מבאר כ"ק אדמו"ר, שג' החלקים
במשכן, עזרה (חצר אוה"מ), היכל (אוה"מ), וקה"ק, מכוונים
להחלוקה בעולם. עולם השפל, עולם הגלגלים ועולם המלאכים.

ולהעיר מפ' היפה תואר על המד"ר ס"פ תרומה, שכ' שם
במד"ר "מה למעלן שרפים עומדין אף למטה עצי שטים עומדים.
מה למעלה כוכבים אף למטן כן". וכ' ע"ז ביפ"ת שם "ידוע הוא כי
המשכן הי' דוגמת שלשה העולמות, עולם המלאכים עולם
הגלגלים ועולם השפל. וכאן לא הביא רק שנים עולם המלאכים
והשרפים. והכוכבים מעולם הגלגלים. והדוגמא מעולם השפל
לא זכר כי זה מבואר בעצמו".

איסור כניסת ישראל בין האולם למזבח

הת' א. רוזן

תלמיד בישיבה

/9/

ברשימת מנורה חוברת י"ד מסביר הרבי שג' החלוקים בעולם ובמקדש (שנתבארו בהחו' הקודמות) ישנם גם באדם, והם א) ישראל - שעוסקים בעניני העולם, ב) כהנים שמובדלים לעבודת ה' אבל אינם יושבים במקדש כל היום, ג) כה"ג שיושב במקדש כל היום וממשיך וזלה"ק "וזהו ג"כ התאמת החילוקים במשכן ואדם - דבחצר אוהל מועד ובעזרה גם ישראלים נכנסים לשם, אוהל מועד והיכל רק כהנים ובקדש הקדשים רק כה"ג - ובשולי הגליון כותב כ"ק אדמו"ר "בבית המקדש הנה גם בין האולם ולמזבח אסורין ישראל ליכנס אף שהוא בעזרה וכ"ש באולם (כלים א' ח' עיי"ש בפ' הרא"ש)", עכלה"ק.

והנה המפענחים בהערה 247 העתיקו לשון המשנה בכלים שם "עזרת הכהנים (בין המזבח ולעזרת ישראל) מקודשת ממנה (מעזרת ישראל) שאין ישראל נכנסים לשם אלא בשעת צרכיהם לסמיכה לשחיטה ולתנופה (משא"כ בין האולם והמזבח שמקודש ממנו (ולכן אין ישראל נכנסים שם כלל)). ובפ' הרא"ש אע"ג דאפשר (לסמיכה ותנופה) בעזרת ישראל לא אסרו להם ליכנס לעזרת כהנים. וכן לשחיטה, דאפשר בעזרת ישראל ואפשר נמי בעזרת כהנים", עכ"ל.

והנה מה שהעתיקו מפ' הרא"ש, ענין זה נמצא גם כן בר"ש וא"כ צ"ב למה מציין כ"ק אדמו"ר דוקא להרא"ש, וגם צ"ב מה מוסיף פ' הרא"ש הנ"ל בקושיית כ"ק אדמו"ר - למה אין ישראל יכולים ליכנס בין המזבח להאולם?

ולכן נראה לומר שהכוונה הוא להרא"ש על משנה ט' וז"ל "ותמי' לי אמאי לא חשיב מעלה שהיתה בין עזרת כהנים למזבח דבמסכת מדות (פ"ה) קחשיב מקום דריסת רגלי כהנים י"א אמה, המזבח ל"ב, בין האולם ולמזבח כ"ב, ומשמע הכא שאין ישראלים נכנסים לשם לצרכיהם אלא לעזרת כהנים אבל לא לדרום המזבח ולצפונה ושם הכל בכלל עזרת כהנים לענין צרכיהן שהרי שחיטת חטאות ואשמות שם א"כ מ"ד שהיתה דוקא בצד צפון המזבח ונכנסו שם ישראל לשחוט", עכ"ל.

ועפ"ז מובן יותר השייכות להקו' שברשימה, וד"ל.

ודא"ג יש להעיר שבמשנה ט' שם אומר "בין האולם ולמזבח מקודש ממנו שאין בעלי מומין ופרועי ראש נכנסין לשם" וא"כ משמע שזה לא שייך דוקא לישראל אלא הוא ענין מיוחד השייך גם לכהנים בעלי מום ופרועי ראש ולא דוקא לישראל.

נצחיות התורה

הנ"ל

/ז/

ברשימות חוברת פ"ו (רשימת מנורה חוברת י"ז) כותב כ"ק אדמו"ר וזלה"ק "הנה התורה היא חכמתו של הקב"ה וכמרז"ל כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר למשה בסיני ולכן התורה היא נצחית ולא תשתנה (הל' יסוה"ת רפ"ט). וכנראה הוא מהעיקרים לדעת הרמב"ם פיה"מ לחלק יסוד ט"ו), עכלה"ק.

וצ"ב מה הכוונה ב"וכנראה הוא מהעיקרים". דהרי זה שהתורה היא נצחית ולא תשתנה הוא ודאי מעיקרי הדת, וכמ"ש הרמב"ם מפורש בהלכות יסודי התורה ובפירוש המשניות ר"פ חלק.

והמפענחים בהערה 324 פירשו ש"לכאורה קאי על זה שגם חידושו של תלמיד ותיק (ע"פ שכלו) הוא בכלל התורה (נאמר למשה מסיני) שהיא נצחית ולא תשתנה ועל זה כותב ש"כנראה הוא מהעיקרים כו".

אבל עדיין צריך ביאור, א) מהלשון "כנראה" משמע שאין זה דבר ודאי, אלא הוא ספק, וצ"ע מה הם צדדי הספק. ואם כבר נבין מה הם צדדי הספק צ"ב ב) למה "כנראה" שהוא מעיקרי הדת, ומהו הראי' מהרמב"ם בפירוש המשניות ר"פ חלק ע"ז.

ולכן נראה לבאר באר"א, והוא, דברשימה מבאר שהטעם למה התורה היא נצחית ולא תשתנה, הוא משום שהתורה היא חכמתו של הקב"ה, ולכן לא שייך שיהיה בו שינוי, ולכאורה היה אפשר לומר שהעיקר בדת הוא רק המציאות שהתורה היא נצחית ולא תשתנה. אבל הסיבה שזה משום שהתורה היא חכמתו של הקב"ה

אינה חלק מהעיקר בדת, דברמב"ם הלכות יסודי התורה רפ"ט ט רק כותב "שדבר ברור ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעד ולעולמי עולמים", ולא כותב הסיבה לזה, ולכן אומר שכנראה ¹²³⁴⁵⁶⁷ה"ח שהסיבה למה שהתורה לא תשתנה, הוא ג"כ חלק מהעיקר בדת, כיון דהרמב"ם בפירוש המשניות ר"פ חלק כותב ש"עיקרי דתנו ויסודותי" . . . והוא כי התורה הזאת מועתקת מאת הבורא הש"י לא מזולתו ועלי" אין להוסיף . . . , לכן מכיון שבפירוש המשניות כותב הרמב"ם שהטעם למה שהתורה לא תשתנה הוא משום שהיא מועתקת מאת הבורא (היינו שהוא חכמתו ית') לכן "כנראה" שג"ז חלק מהעיקר בדת. ¹²³⁴⁵⁶⁷ה"ח

וי"ל שזהו גם הסיבה למה הרמב"ם אינו סובר כהעיקרים (מאמר ג' פרק י"ד) שהתורה יכולה להשתנות ע"י הבורא, ואפילו שבפועל לא תשתנה עכ"ז אינו עיקר בדת, כיון דזה שלא תשתנה הוא לא סתם שהמציאות הוא שלא תשתנה אלא הוא משום שהתורה היא חכמתו של הקב"ה שאין שייך בזה שינוי, וזה הוא החשיבות של התורה, דבזה שלא תשתנה מתבטא מעלת התורה, ולכן הוא עיקר בדת, וכמ"ש בלקר"ש חלק י"ט פרשת שופטים (ג) עמוד 183, וזלה"ק "ווארום וויבאלד אז תורה און מצוות אנטהאלטן אין זיך דעם אנא פון אויבערשטן, איז דאך ניט שייך אין זיי קיין שינוי . . . וויבאלד אבער אז דער רצון הקב"ה אין די מצוות התורה איז א רצון עצמי אזוי וויל ער מצד עצמו איז דאך ניט שייך אז אין דעם זאל זיין א שינוי ח"ו", וראה שם בהערה 47 "עפהנ"ל סרו קושיות העיקרים שם פי"ד על דעת הרמב"ם שהתורה הזו לא תהי' מוחלפת כו". וראה גם בסה"ש תשנ"ב עמוד 29 ובהערות 31 ו32, ע"ש.

לקוטי שיחות

ברכת ציצית לאחר היסח הדעת

1234567

הת' שלום מענדל בודזנ'א

תלמיד בישיבה

ח/ח/ 1234567

בשיחת ז' אדר שני תשי"א (תורת מנחם ח"ב עמ' 277) מספר הרבי אודות "מנהגים" שראה אצל אדמו"ר הרי"ץ שרשם והשייך לרבים הבין שכדאי לפרסם. ובהמשך לזה מספר אודות הנהגת אדמו"ר הרי"ץ בעת ברית מילה שלבש טליתו בעת הברית לאחר הפסק ג'ד' שעות מהתפילה, שזה כבר הי' לאחר כל השיעורים של הפסק וכפי שמצינו בשו"ע אדה"ז כמה שיעורים בזה ואעפ"כ דייק דוקא ללבוש הטלית שלו [ולא שאולה] בלא ברכה, להורות שאין מברכים.

והנה לכאורה משמע מזה שלמעשה אין לברך על טלית גם לאחר שיעור הפסק¹, כמו שאומר במפורש שלכן דייק אדמו"ר הרי"ץ לקחת טליתו דוקא כדי להורות שאין לברך. וכן משמע גם מהתחלת הענין, שמנהגים השייכים לרבים החליט לפרסם. ומיד ממשיך ע"ד מנהג זה, והיינו לכ' כי ג"ז הוא מנהג השייך לרבים. ועפ"ז צ"ב למה לא נרשם זה בספר המנהגים, שמנהג חב"ד הוא לא לברך על טלית גם לאחר שיעור הפסק.

ועי' באג"ק כ"ק אדמו"ר ח"ג ע' ר"י, דמבאר חילוקי השיעורים בהיסח הדעת, בתפילין ציצית כו' שבתפילין השיעור ב' ג' שעות, ובציצית לאחר כמה שעות. כי שיעור לבישת טלית גדול, הוא הרבה יותר מתפילין. וא"כ גם שיעור הפסקו הוא עד"ז. ולפי"ז הי' אפשר להיות שסבת הנהגת אדמו"ר הרי"ץ שלבש הטלית לאחר ג'ד' שעות בלא ברכה הוא ע"פ הדין² [דשיעור תפילין הוא ב' ג' שעות והשיעור בציצית הרי הוא הרבה יותר מזה, וא"כ

(1) ואולי שייך זה דוקא ללבישה בעת ברית מילה.

(2) ועג"כ ברשימות חוברת ס"ה שמביא סיפור זה, ומתשובת אדמו"ר הרי"ץ שם שבלבשו הטלית בעת התפילה כיון להוציא גם לבישתו להסנדקאות, משמע קצת שר"ל שהנהגתו הוא ע"פ דין כי כיון להוציאו מקודם.

לכאורה מובן דג' ד' שעות הוא פחות משיעור הפסק. ואין כאן שום חידוש מיוחד, ולכן לא נעתק כמנהג חב"ד.

אבל מכל סגנון השיחה של כ"ק אדמו"ר משמע ברור שהי' לאחר שיעור היסח הדעת [וצ"ב איך להתאים זה עם המבואר באג"ק הנ"ל] וזה הי' חידוש מיוחד שההנהגה לפועל אינו כפי שמשמע מהדין בשו"ע. וא"כ צ"ב למה לא הובא זה בספר המנהגים. [אבל להעיר שהשיחה הוא בלתי מוגה. וגם בתורת מנחם שם שינו הלשון מכפי שנדפס בשיחות קודש באידיש].

כל מקום שנאמר לי אינו זז לעולם (גליון)

הת' שניאור פלדמן

תות"ל 770

/ט/

בגליון הקודם (גליון ו') הביא הת' ש.ב. מלקו"ש חלק ל"ו שיחה א' לפרשת תרומה שמבאר שם המאד"ל על הפסוק ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם שכל מקום שנאמר לי אינו זז לעולם לא בעוה"ז ולא לעוה"ב. שמביא שם פירוש הצ"צ דזה שאינו זז בעוה"ז הוא מצד שיש בתי כנסיות שהם מקדש מעט, ומקשה הרבי שהרי ישנם עוד ב' פירושים אחרים, א) שהמקדש קיים לעולם, כיון שרק נגנז. ב) שהקדושה של ביהמ"ק היא נצחית. ומדוע לא ניחא לי' להצ"צ בב' פירושים אלו. וממשיך שבשלמא לגבי פירוש הא' אפ"ל דלא ניח"ל משום דאינו מתיישב בלשון "אינו זז", כיון דלפירוש זה, כן זז ממקומו דהרי עכשיו נגנז ע"ש.

והקשה הת' הנ"ל, דלכאורה קושי' זו קשה ג"כ לפירוש הצ"צ, דהרי גם לפירוש זה המקדש זז ממקומו ואינו באותו מקום. וראה שם שמוכיח שהפירוש באינו זז הוא, שזה שיש מקדש בעוה"ז בגילוי לא יתבטל אף פעם, ולכן להפירוש דהמקדש נגנז במקומו, אינו מובן הלשון "אינו זז" כיון דעכשיו אחרי שנגנז אינו בגילוי בעולם, אבל לפירוש הצ"צ, מובן שפיר, דהרי הבתי כנסיות הם בגילוי בעולם.

אבל לכאורה נראה קצת דוחק להעמיס פירוש זה בדברי כ"ק אדמו"ר, דהלשון של הרבי הוא "שהרי המקדש זז ממקומו ונגנז", ולפי פירושו היה צריך להיות מוזכר גם את הנקודה שאינו

בגילוי, ולא לכתוב ולסתום רק שזו ממקומו, דמפשטות לשון זה משמע שהקושל היא, שהרי המקדש זז, ותו לא. אלא דא"כ חוזרת קושית הת' הנ"ל לדוכתה.

ואולי י"ל הביאור בזה, דהנה לפי פירוש הראשון המלה "לי" קאי על המקדש שבהר הבית, משא"כ לפי פירוש השני המלה "לי" קאי על קדושת המקדש שבהר הבית, ולפי פירוש הצ"צ, לכאורה המלה "לי" קאי ע"ז שיש מקום מקדש בעוה"ז (הן מקדש ממש שבהר הבית והן מקדש מעט שבכל מקום).

ולפי"ז י"ל, דלשון המדרש "אינו זז" קאי על פירוש המלה "לי", וא"כ לפירוש הראשון ש"ל"י קאי על המקדש שבהר הבית מובן שהמקדש אינו זז, ולפירוש השני ש"ל"י קאי על הקדושה של המקדש, מובן שהפירוש באינו זז, הוא שהקדושה של המקדש אינה זזה, ולפירוש הצ"צ שפירוש המלה "לי" הוא כנ"ל, שיש מקום מקדש בעוה"ז (הן מקדש ממש והן מקדש מעט שבכ"מ) בעולם. וא"כ מובן שלפירוש הא', שאינו זז הוא שהמקדש שבהר הבית אינו זז ממקומו, קשה שהרי כשנגזז כן זז ממקומו, אבל לפירוש הצ"צ שאינו זז הוא שתמיד קיים מקום מקדש (כולל מקדש מעט שבכ"מ) בעולם לא קשה מידי כיון דהרי תמיד יש בעולם מקדש מעט, ודו"ק.

מאריסטאון

פורים קטן

הרב בן ציון ריבקיין

פיטסבורג, פענ.

/יו"ד/

א. הנה הרמ"א כתב בסוף סי' תרצ"ז "יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה ב"ד שבאדר ראשון ואין נוהגין כן, מכל מקום ירבה קצת כדי לצאת ידי המחמירים וטוב לב משתה תמיד" עכ"ל. וצריך ביאור למה מסיים הרמ"א בפסוק זה "וטוב לב משתה תמיד".

והנה הבאר היטב כאן בסק"ב בד"ה י"ד כ' "אבל לא בט"ו. ב"י ע"כ, וכוונתו להא דאי' בבית יוסף וד"ל "והגהות מיימוניות כתבו בשם הסמ"ק שהעולם לא נהגו לעשות משתה ושמחה כי אם ב"ד שבאדר ראשון אע"פ שבט"ו שבאדר שני נהגו גם בט"ו משתה

ושמחה וטעמא משום דאמר תלמודא אין בין י"ד שבאדר ראשון וכו', ולא הזכיר ט"ו ושמא נקט אותו שהוא עיקר, ע"כ. הרי שמסופק הב"י אם יש חיוב משתה ושמחה בשושן פורים קטן ונטה להדעה שיש משתה ושמחה דוקא בי"ד אבל לא בט"ו.

אולם, הלבוש בס' לבוש מלכות פליג ע"ז דז"ל "אין עושין פורים אלא באדר הסמוך לניסן כדי לסמוך גאולה לגאולה גאולת מרדכי לגאולת משה ושמא תאמר נעביד תרוייהו ת"ל כל שנה ושנה מה כל שנה ושנה פעם אחת אף בעיבור פעם אחת ומה כל שנה ושנה אדר הסמוך לניסן אף בעיבור אדר הסמוך לניסן (הערת הכותב: כל זה מבו' בהדיא בתלמודא דידן ו' ע"ב) וכי תימא אדרבה מה כל שנה ושנה אדר הסמוך לשבט אף בעיבור אדר הסמוך לשבט ועוד דאין מעבירין על המצוות (הערת הכותב: דזה באמת היתה סברת ר' אליעזר בר' יוסי דפליג ארשב"ג וס"ל דקורין באדר ראשון, ע' היטב סוגיא ו' ע"ב וע"ז מבאר הלבוש דלהלכה ק"ל דהעיקר הוא אדר שני והיינו משום, ד)סמיכת גאולה לגאולה עדיף הלכך י"ד וט"ו שבאדר ראשון אין דיני פורים נוהגין בהם ומצוה להרבות בהם משום משתה ושמחה קצת משום דיומי גם נינהו וכ"ש שאין נוהגין בהם הספד ותענית עכ"ל.

וכתב האלי' רבה "לבוש - להרבות בהם - משמע אף בט"ו וכן משמע במנהגים אבל לשון רמ"א ומ"מ חייב להרבות בי"ד וכו' משמע אבל לא בט"ו ואפשר שנכלל במה שסיים וטוב לב משתה תמיד עכ"ל האלי' רבה, והיינו שהרמ"א התכוין במה שסיים "וטוב לב משתה תמיד" לרבות שגם בט"ו יש ענין להרבות במשתה ושמחה אפי' באדר ראשון וק"ל.

הרי מצינו פלוגתא בין ההגהות מיימוניות בשם הסמ"ק דס"ל דא"צ להרבות במשתה ושמחה בט"ו שבאדר ראשון, ושי' הלבוש ואל"י רבה (ע"פ הרמ"א) דמצוה להרבות במשתה ושמחה.

ב. וע"פ כל זה יובנו בבהירות ד' כ"ק אדמר"ר נשיא דורנו בלקוטי שיחות חלק א' (פ' תצוה אות י"ד) וז"ל "אין שולחן ערוך אורח חיים ברענגט דער רמ"א צווי דיעות, צי מען דארף פורים קטן מרבה זיין במשתה ושמחה, און דער רמ"א איז מכריע מען זאל מרבה זיין קצת בסעודה לצאת ידי המחמירים און איז מסיים וטוב לב משתה תמיד.

אין דעם גופא זיינען פאראן צווי דיעות צי דאס גייט אויף י"ד באדר ראשון, פורים קטן דוקא, צי אויך אויף ט"ו, שושן פורים